

" AMERIKÁBÓL JÖTTEM "

Molnár Judit III. sz. gimnáziumi tanuló
Fonyód
Szent S. u. 115

Adatközlő: Molnár István, 73 éves
Fonyód
Szent S. u. 115.

1913.március 16.-án születtem az amerikai Steltonban.

Édesapám 1907.-ben vándorolt ki.Édesanyám a szűkös anyagi körülmények miatt csak két év múlva utazhatott utána.Édesapámnak pénzt, lakást kellett előteremteni.Foglalkozása gyári munkás volt.

Emlékszem,egy vasgyárban dolgozott,csoportvezető volt,édesanyám háztartásbeli volt,bennünket nevelt.

A legidősebb és legfiatalabb testvérem Magyarországon született: József 1906.október 6.án Gárdonyban,Gyula 1922.augusztus 17.-én Bodrogon.

Viktor bátyám 1911.szeptember 11.-én,én 1913.március 16.-án Steltonban születtemk.L915.május 20.-án született Lajos öcsém Detroitban,János öcsém 1917. augusztus 30.-án Geriindiában.

Legidősebb bátyám nem utazott édesanyámmal,Viktor bátyámat pedig 8 hónapos korában keresztzülei hazahozták.Mindketten Gárdonyban nevelkedtek nagyszüleimnél,nagyapám kovács volt.

Már sokmindenre nem emlékszem vissza,de egy epizódra igen,Ennek kapcsán még egy fénykép is készült rólam.Nagyon szerettem apámat, mindenhová menni akartam utána.Egy este vendégeink voltak,ő kíséerte őket,én is elindultam utána,de ellenkező irányban,egy másik utcába kanyarodva eltévedtemxa városban.Sirtam,egy rendőr talált rám,aki elvitt egy magyar családhoz, - 3 éves voltam és még a nevemet sem tudtam megmondani.Igy hát a rendőr elvitt a rendőrpihenőre.Édesapám közben jelentette eltűnésemet.Elaludtam a sok sirástól,de előtte még sok narancsot,banánt tettem mellém az ágyra.Éjfél után vittek haza,ezért fizetni kellett.szerencsésen megkerültem.

Faházban laktunk,mely 2 szobából és konyhából állt.Az árendás házrész egy magyar családtól béreltük.Egyedül én jártam csak iskolába,de már nem tudok angolul.

Steltonban egész magyar utca alakult ki.Itt laktunk mi is,rokonaink is.Gyakran látogattuk egymást,de ők hamarabb hazajöttek mint mi.

Geriindiában hosszú,hidrg tél volt.Nekem egy jó meleg térdnadrágom,ugynevezett lengyel buggyos nadrágom,oldalgombos,hosszúszáru cipőmés egy hosszú,térdigérő szövetkabátom volt.

Bizony a mi családukat is elfogta a honvágy.Szüleim úgy gondolták,hogy édesanyám és mi,gyerekek hazautazunk.Mindez 1921.-ben történt. Geriindiából vonattal utaztunk New Yorkba,ott elszállásoltak bennünket egy éjszakára. Ezt a tolmács intézte,aki az

ügyféliroda vezetője volt. A hajó Kassing Gardból indult, mely hatalmas oszlopokon állt, mert a tengerre épült. Itt megnézték az utleveleket, és délután 4-5 óra körül indultunk.

A hajó olasz volt, a neve Itália, farral állt a dokkban. Minden hajónak meg volt a saját bólyasora, a miénknek a Columbus szobor irányába huzódott és a szobor előtt kanyarodott el, 2 óra múlva már csak az eget és a vizet láttuk. A hajóút 21 napig tartott, hét kikötővárost érintettünk. Az elsőt a tizenegyedik napon a spanyol partokon: Vigót. Délben már lehetett látni távcsővel a szürkülő hegyeket és délután 5 óra tájban értünk be a kikötőbe. Már aznap tovább is indultunk. Utána Döbronek, Pátrác, Gibraltár, Nápoly/láttuk a Vezuvot/Fiume, Trieszt következtek.

Mi harmadosztályon utaztunk, édesanyámnak 100 dollár, öcsémnek és nekem 50-50 dollár volt. Az ételek olasz módra voltak elkészítve. Minden délben adtak olasz vörösbort.

A hajó óránként 12 mérföldet tett meg nappal, éjjel még többet. Mikor megindult, egy kisebb hajó segítette.

Tizenegy tiszt és nyolc matróz volt a hajón. A tisztek az árbócsárban két óránként váltották egymást, nem a kapitány kormányozott, hanem szócsövön keresztül adta az utasításokat. A hajó farában lévő gépkezelőnek. A hajó oldalkerek meghajtásu volt. A matrózok tisztek pénzt dobáltak le és élvezték, ahogy kapkodtuk.

Éjjel egy matróz aludt köztünk, mint ügyeletes. A férfiak és nők külön voltak. A hajón lévő büfében csokoládét és üditőt vásárolhattunk. A hajóról csak ki lehetett szállni, be nem.

Triesztben egy tolmács várt bennünket. Két nagy utazóládával jöttünk, melyek fából készültek. Ruháneműt, 13 darab ötliteres üvegben zsirt, gramafont és 32 lemezt / magyar nóták / hoztunk. Triesztben elszállásoltak bennünket. Másnap felszálltunk a nemzetközi gyorsvonatra. Kanizsa felől a déli órákban érkeztünk a fonyódi állomásra. Fonyódra rokonokhoz jöttünk. Másnap mentünk tovább nagyszüleimhez. Pamukig vonattal, Pusztakovácsiig gyalog. Nem tudták, hogy hazajövünk. Nagyszüleim árendás cselédházban laktak. A nagyapám patkolókovács volt. A ház egy szobából, konyhából állt. A ház egy paraszt tulajdona volt, aki a Bárczi urasághoz járt napszámba dolgozni. Aratáskor értünk haza, júliusban. Megérkezésünk után rögtön ágyba kerültünk, mert az ut nagyon fárasztó volt.

Két öcsém még magyarul sem tudott, de hamar megtanultak.

Édesanyánk még Triesztből írt egy levelet, majd egyet Magyarországról édesapánknak, de az utóbbit már nem kapta meg, mert ő is elindult haza. Szeptember 8.-án, Kiaasszony napján érkezett meg.

1920.-ban nagyszüleim eladták azt a földet, melyet nekünk vásároltak az Amérikából küldött pénzünkön. Ezt meg is irták nekünk, ezért is jöttünk mi édesanyánkkal haza, hogy a birtokot visszavádjáróljuk. 3 és fél évig tartott per. Az utolsó tárgyalás Pécsen a Kurián volt. Nagypánk itt hamisan ellenünk esküdött, hogy ő vette a birtokot. A per során az általunk hozott pénz elfogyott. A birtok ára Kaposváron az Árvaszéken volt, mire hazaérkeztünk, elértéktelenedett, egy pengőt sem ért. Ezzel odavesztett apánk tizennégy évi amerikai keresete. Ezért irt édesanyám édesapámnak Amerikába, hogy ne jöjjön haza, mi is megyünk vissza, de ő ezt a levelet már nem kapta meg. Itthon két évig jártam az első osztályt, mert írni, olvasni magyarul nem tudtam. Összesen három évig jártam elemibe, tovább anyagiak miatt nem folytathattam.

1920.-ban kerültünk Fonyódra, kőművestanonc lettem, ekkor bátyám már felszabadult. A fiatalabbik bátyámmal együtt Takáts Ernő építésmesternél tanultunk. Éppen a felszabadulásom előtt betegedtem meg 1932-ben. Tüdőtöltésre jártam Kaposvárra. Végre 1933. május 1.-én szabadultam, és 1935.-ig Takáts Ernőnél, Ósi Jánosnál, Patkó Ferencnél, és a Balatoni Partvédelemnél dolgoztam.

1935.-ben tényleges katona lettem/1935. okt. 5.-1937. szept. 20./ Tizedesi rangban szereltem le. Utána Csényiékénél dolgoztam, télen pedig halászni, jeget vágni ~~jártam~~ jártam.

1938. április 30.-án megnősültem. Feleségem hatodik gyermekként született egy cselédcsaládban.

Az első behívót 1939. október 20.-án kaptam. Ruszinkóba kellett bevonulni, az Árpádvonal építésén dolgoztunk. Ezután Erdély visszafoglalásakor hívtak be. 1940. november 20.-án jöttem haza.

Télen jeget vágtam, halásztam, 1941. február 20.-tól Csényiékénél dolgoztam. Március 7.-én a Délvidék visszafoglalásakor ismét behívót kaptam. Áthajóztunk a Murán, majd kompjáratot csináltunk Letenyénél a kettős birtokosok számára. Ujra 1942. október 10.-én vonultam be, kisleány ezen a napon volt egy éves. A Donnál harcoltam, az 1943-as nagy visszavonuláson is részt vettem. A Második Magyar Hadsereg 240 ezer emberből állt, ebből 140 ezer ember meghalt. Ezt Vándorfy altábornagy, a Második Magyar Hadsereg műszaki parancsnoka jelentette ki. A visszavonulásnak márciusban volt vége, november 17.-én értem haza. Mosonmagyaróvárra Budapest első bombázásakor, 1944. április 3.-án vonultam be egy hónapra. Ezután Csényi mesterrel Lovászpátonán katonai barakkot építettünk.

Szeptember 10.-én bevonultam, már csak a magyarországi harcokban vettem részt. A háború során a műszakiaknál szolgáltam szakasz-

parancsnokként. Ennek köszönhetem, hogy egyszer sem sebesültem meg, nem öltem meg senkit.

1944. október 20.-án estem fogságba, ~~g~~ reggel fél ötkor a bugaci erdőben a szentkirályi majorban. 300 ember, az egész század orosz fogságba került. A foksányi gyűjtőtáborból vittek tovább bennünket Molvéniába, onnan Gorkijba kerültem az 58/6 számú lágerba. Fogságom idején különböző dolgokkal foglalkoztam, pl. ácsmunkát, egy hadigyárban segédmunkát végeztem, majd gyengélkedőre kerültem. Hogy az idő gyorsabban ~~xx~~ teljen, különböző dolgokat tanultunk egymástól, pl. harisnyakötés, fafaragás,

Nagyon boldog voltam amikor megtudtam, hogy a következő hazatérő csoportnak tagja vagyok.

1946. október 3.-án többnapos utazás után érkeztünk meg Debrecenbe, ahol egy bizottság fogadott bennünket. Nagyon megható érzés volt hogy újra itthon vagyunk. Folytak a könnyeink. Csak az egészségügyi vizsgálatok megtörténte után indulhattunk tovább Budapest felé. Fél napot vártam a Déli pályaudvaron, -ott tudtam meg, hogy kislányom született - mire indult a vonat Kanizsa felé.

Feleségem az ablaknál varrt, mikor hazaérkeztem/október 5.-én/.

Nagy volt az öröm. Kisfiam nem ismert meg, kellett egy kis idő, mire megbarátkoztunk, kislányom másfél éves volt. Nagyon boldog voltam, amikor megláttam, mert a fogságban nem kaphattam levelet. Az én második leveletem is csak hazaérkezésem után kaptuk meg.

Távollétem ideje alatt saládom nehéz körülmények között élt, feleségem napszámba járt dolgozni, idős szülei, rokonai segítették a gyermekek nevelésében. A felszabadító harcok idején Karádra kellett költöznük, csak a legszükségesebb holmikát tudták magukkal vinni.

Családom a földosztáskor nehezen kapott földet, azt műveltük.

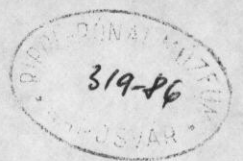
A szakmában is dolgoztam fonyódi mestereknél, Csényiéknél, Molnár Józsefnél.

1950.-ben a Tőzegüzemnél kaptam munkát, tőzeget vágtam, majd tőzeg-tépő gépet kezeltem.

1953.-ban a Balatonfenyvesi Állami Gazdaságba mentem dolgozni, kőművesként dolgoztam, míg nyugdíjba nem mentem.

Feleségem szüleivel éltünk, egészségi állapotuk nem engedte, hogy feleségem munkát vállaljon. Az én fizetésemből és különböző alkalmi munkákból éltünk, neveltük a gyerekeket, ápoltuk az öreg szülőket. Mindkét gyermekünk leérettségizett, lányunk tanárképző főiskolát végzett. Nehéz évek voltak.

Nyugdíjasként is jártam még évekig dolgozni. Egészségi okok miatt dolgozni mam jáok már, néha horgászok.

Feleséggel,fiammal és családjával élünk.

Unokáim sokat kérdezgetnek,szivesen hallgatják a régi történeteket.

Sokat gondolok a régi időkre,milyen hosszú,xnehéz volt az ut Amerikából.